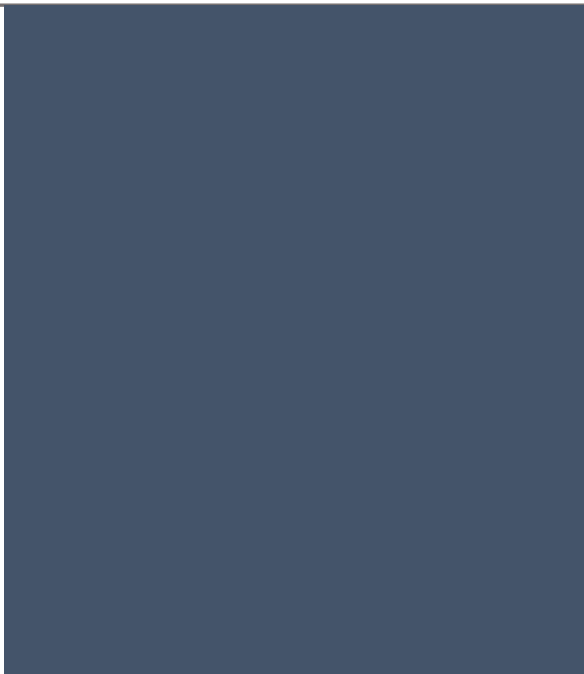

Útmutató

Szakmai gyakorlat 2.
(Pszichológiai megfigyelés)

Készítette: Dr. Kissné dr. Gombos Katalin

Tartalomjegyzék

Útmutató.....	2
<i>Kedves tanító szakos Hallgatók!</i>	<i>3</i>
<i>Általános tudnivalók</i>	<i>3</i>
<i>A hallgatók megjelenésére, magatartására vonatkozó elvárások.....</i>	<i>3</i>
<i>A hallgatók tanulmányi kötelezettségei.....</i>	<i>3</i>
Tematika nappali szakos hallgatóknak	4
Tematika levelezőknek	9
Mellékletek.....	14
<i>II. melléklet: Megfigyelési jegyzőkönyv</i>	<i>14</i>
<i>II. melléklet: Jelenléti összesítő</i>	<i>16</i>
<i>III. melléklet: nyomtatható megfigyelési szempontsor</i>	<i>0</i>
I. A KÖRNYEZET	1
II. A TANULÓ.....	2
III. A TANÍTÓ	3
IV. TANULÓ-TANÍTÓ KAPCSOLAT	4
V. AZ OSZTÁLY	5
Felkérő levél	6
Befogadó nyilatkozat	8

KEDVES TANÍTÓ SZAKOS HALLGATÓK!

A pedagógushivatásra való felkészülésnek két egyenrangú, szorosan egymásra épülő, de szükségszerűen egymástól elkülönített része van: az elméleti és a gyakorlati képzés.

Hallgatóink a képzés elején, az első szemeszterben gyakorlatvezetők segítségével kezdik el gyakorlati felkészülésüket. Ezt szeretnénk az Útmutatóval segíteni, amelyben megismerkedhetnek a gyakorlati képzés rendszerével és azokkal a feladatokkal és követelményekkel, amelyeket minden tanító szakosnak teljesítenie kell.

ÁLTALÁNOS TUDNIVALÓK

- A gyakorlati képzés célja: olyan tanítók képzése, akik alkalmasak a 6-12 éves korosztály tanítási-tanulási és nevelési feladatainak differenciált ellátására az 1-4. osztályban valamennyi, az 5-6. osztályban egy választott műveltségi területen.
- A szakmai gyakorlatok működtetését a kurzusok oktatói és a gyakorlóhely intézményi vezetője vagy megbízottja szoros munkakapcsolatban végzi.
- A szakmai gyakorlat részét képezik: megfigyelés, hospitálás, csoportos valamint egyéni iskolai gyakorlatok, és ezek elemzése, dokumentálása, nyári nevelési gyakorlat, továbbá a tanítójelölt komplex gyakorlata.

A HALLGATÓK MEGJELENÉSÉRE, MAGATARTÁSÁRA VONATKOZÓ ELVÁRÁSOK

- A hallgató köteles a foglalkozás/tanóra előtt a kijelölt teremben megjelenni, késéssel a pedagógiai munkát nem zavarhatja
- **Óvodában** általános követelmény a szabad mozgást lehetővé tevő, a munkavégzéshez alkalmas, kulturált öltözködés, váltócipő viselése. A hallgató a barátkozó szándékú kisgyermek figyelmét finoman vezesse vissza a csoport tevékenységéhez.
- **Iskolában** általános követelmény a házirendnek, pedagógusokkal szembeni elvárásoknak megfelelő megjelenés, öltözködés és viselkedés.
- A hallgató a megfigyelés alatt maradjon háttérben, ne zavarja a foglalkozást, a tanórát!
- Ha a hallgató megjelenése és viselkedése nem az előírásoknak megfelelő, a gyakorlati napon nem vehet részt, illetve eltanácsolása szükséges.

A HALLGATÓK TANULMÁNYI KÖTELEZETTSÉGEI

- A hallgató minden szakmai gyakorlati alkalommal a tantárgyelőírásban előírt követelményeket határidőre teljesíti.
- A hallgató minden szakmai gyakorlati alkalommal az előírt feladathelyzetekben szakmai dokumentációt készít (megfigyelési szempontok alapján, feladathelyzetekben megállapításokat tesz, jegyzetel, rögzít).
- A hallgató a gyakorlatokon történő jelenlétet a gyakorlati mentortanárral vagy a kurzus oktatójával köteles minden alkalommal, a szorgalmi időszakban aláírni.

A megfigyelés kurzusain megadott szempontok alapján és az aktuális kurzus követelményeinek megfelelően megfigyelési jegyzőkönyvet tölt ki, hospitálási naplót ír, előadást készít.

Tantárgy neve:	Szakmai gyakorlat 2. Pszichológiai megfigyelés)
Tantárgy kódja: THE_00227_N_3_G	
A tantárgy besorolása: kötelező vagy választható	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege (kredit%) - gyakorlat:100% „képzési karaktere”: kiegyensúlyozott	
A tanóra típusa: ea. / szem. / gyak. / konz. és óraszám: 28/10 az adott félévben	
A tantárgy tantervi helye: 2. félév	
A számonkérés módja: aláírás + kollokvium/ aláírás + gyakorlati jegy	
Előtanulmányi feltételek:	
Tantárgyleírás:	
Oktatási cél: Közvetlen tapasztalatszerzés az osztály egészéről pszichológiai szempontok alapján. Az iskolai környezet, a tanuló és a tanár kapcsolatának, egymásra hatásának megfigyelése, megismerése. Kialakítandó / fejlesztendő kompetenciák: <u>Tudás:</u> Pedagógiai szociálpszichológiai ismeretek birtokába jut a hallgató. <u>Képesség:</u> Képes a pedagógiai pszichológiai szempontok, csoportdinamikai folyamatok felismerésére, és a tanulói megismerésére. Felismeri a tanulói közösségekben rejlő pszichológiai alapokon nyugvó lehetőségeket, az egyének közötti különbségeket. <u>Attitűd:</u> Attitűdváltozást eredményezhet a magatartásproblémák mögött álló pszichológiai motívumok felismerése. Kialakul az elfogadó attitűd a más és különleges bánásmódot igénylő gyermekek iránt. <u>Autonómia és felelősség:</u> Önálló pszichológiai észrevételekre képes. Kialakul a felelősségérzete az osztály tanulói beillesztése, a csoportkohézió növelése, a más és kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iránt.	
Az oktatás tartalma és tervezett ütemezése:	
NAPPALI TAGOZATON	
Egyéni gyakorlat	
Egyéni gyakorlat időpontja: 2026. 02. 16-20-ig, hétfőn 7.40-16.00-ig, többi nap 7.40-12.00-ig	

Egyéni gyakorlat helye: Sárospataki II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola

A gyakorlat iskolai szervezője: Jaskóné Jeszenszki Mária

Csoportos gyakorlat

Az egyéni gyakorlat megbeszélése az egyetem épületében: a hallgatók bemutatják az előadásukat.

A csoportos gyakorlat ideje: **2026.03.02.**

Az oktatás tartalma és megfigyelési szempontok:

I. A KÖRNYEZET

Iskola épülete, a tárgyi környezet hatásai a tanulókra, tanításra; környezetpszichológiai szempontok

- Milyen benyomása, érzése van az iskolaépület külsejének és környezetének (helység, városrész, utca, udvar) megfigyelése alapján, milyen hatása lehet a külső térnek a gyerekekre?
- Megfigyelése alapján írja le, milyen előnyei, hátrányai vannak az épület belső tereinek! Melyik az iskola legszebb vagy legkellemesebb belső része, miért? Melyik az iskolának az a része (helyiség, térrész), ahol nem szívesen tartózkodnak a gyerekek, miért?
- Milyen az osztályterem hangulata? Milyen berendezési tárgyak vannak az osztályteremben, milyen színek uralkodnak, ezeknek milyen hatása van? A gyerekek munkái helyet kapnak-e a teremben?
- Viselkedési szabályok, házirend, kifüggesztett értékelés van-e az osztályteremben, hol, milyen formában, milyen hatással van a gyerekekre?

II. A TANULÓ

Az osztály tanulóinak életkori sajátosságai

- Írja le saját szavaival, milyen életkori sajátosságokat figyelt meg az osztály tanulóinál! Milyen tulajdonságok azok, amelyek az osztály minden tanulója számára igazak, és megkülönböztethetők más korosztálytól?

A tanulók közötti különbségek

- Figyelje meg, hogy vannak-e különleges viselkedésű vagy érdekes külsejű tanulók az osztályban! Miben mások ők? Milyen a „más” tanuló(k) viszonya a többi tanulóval, pedagógusokkal? Milyen az osztály viszonyulása ehhez (ezekhez) a tanuló(k)hoz? Milyen benyomásai vannak Önnek a „más” tanulóval kapcsolatban?
- Milyen pszichológiai különbségeket figyelt meg a tanulók között (ismeretek, képességek, attitűdök, értékek, motiváció, stb.)? Miben látja a különbségek kialakulásának okát?
- Érdeklődjön az osztálytanítótól, hogy milyen az osztályában a különleges bánásmódot igénylő tanulók (HH, HHH, SNI, BTM) százalékos aránya vagy száma. Figyelje meg, milyen a különleges bánásmódot igénylő gyermekeknek a viszonya az iskolához, a tanulóhoz, az osztályhoz, a tanítóhoz és fordítva! Figyelje meg, milyen nehézségek adódnak a különleges bánásmódot igénylő gyermekek számára, hogyan segíti őket az iskola, az osztálytanító vagy más!
- Milyen magatartásproblémákat tapasztalt gyakorlata során? Hogyan kezeli ezeket a tanító? Milyen megoldási módokat tapasztalt?

IV. A TANÍTÓ

A pedagógus egyénisége: vezetési stílus, nevelési attitűd

Milyen hatása van a megfigyelt tanító, tanítók vezetési stílusának és nevelési attitűdjének az osztály hangulatára, munkakedvére, tanulására? Jegyezzen le megfigyelt konkrétumokat, és foglalja össze megfigyeléseit.

Tanuló-tanító kapcsolat

- Fejtse ki, hogy milyennek találta az osztály és az osztálytanító viszonyát! (barátságos, távolságtartó, konfliktusos, stb.) Minek köszönhető a kapcsolat minősége a megfigyelt osztályban

V. AZ OSZTÁLY

Az osztály légköre, ennek meghatározói

- Milyen az osztály légköre, általános hangulata? Mi az, ami meghatározza a hangulatot, hogyan? (tanári személyiség, osztály, tanulói egyéniség, környezet, taneszközök, munkaformák, stb.)

Az osztály, mint csoport. Az osztály szerkezete

- Jellemezze az osztály szerkezetét (kiscsoportok, klikkek, párok, magányosok száma, összetétele)! Milyen pozitív és negatív pszichológiai hatások erednek a szerkezeti jellemzőkből?
- Milyen tanulói szerepek fordulnak elő az osztályban (vezér, stréber, bohóc)? Hogyan alakulnak ki a szerepek? Milyen konkrétumokat tapasztalt a mai gyakorlaton?
- Kik a vezető egyéniségek? Mit gondol, hogyan váltak ezek a tanulók vezetővé? Ma milyen konkrét megnyilvánulásait tapasztalta?
- Milyen csoportnormákat fedez fel az osztályban? Mi az oka a kialakulásuknak? Az egyes normák milyen konkrétumait fedezte fel ma?

Konfliktusok az osztályban

- Írja le milyen konfliktusok fordultak elő gyakorlata során az osztályban? Mi a kiváltó oka ezeknek a konfliktusoknak és hogyan sikerül megoldani a konfliktust?

A kurzus teljesítésének a feltételei, évközi tanulmányi követelmények:

1. A hallgatók a szakmai gyakorlatokon hospitálnak, pszichopedagógiai szempontok alapján megfigyeléseket végeznek.
2. A megfigyeléseikről (1) folyamatosan megfigyelési jegyzőkönyvet vezetnek, (2), a megfigyelési kérdések alapján beszámolót írnak, (3) és a gyakorlat végén a tapasztalataikról egy összegző előadást tartanak, előadásukat a Moodle rendszerbe feltöltik.
3. A hallgatók az elkészített dokumentumokat (1) (2) (3) a hospitálási naplóban (5) összefoglalják fedőlappal, igazolásokkal (4) együtt egy PDF file-ban a Moodle rendszerbe feltöltik.

1. A gyakorlat során a hallgatók folyamatosan vezetik a megadott sablon alapján (I. melléklet) a **megfigyelési jegyzőkönyvet**. A sablon előre kinyomtatható, illetve ajánlott az első félévben megkezdett gyakorlati hospitálási füzetükbe, naplójukba jegyzetelni. Az olvasható, rendezett kézírásos megfigyelési jegyzőkönyvet beszkennehetnek, vagy digitálisan is elkészíthetik. Ha az osztálytanító vagy mentorpedagógus meg szeretné tekinteni a megfigyelési jegyzőkönyvet, akkor a gyakorlati nap végén adják át neki ellenőrzésre.

2. A megfigyelést öt pszichopedagógiai kérdéskör mentén végzik. A témákhoz rendelt **megfigyelési kérdések** (III. melléklet) alapján végzik a hospitálást. A kérdéseket **beszámolóban** fejtik ki az önálló megfigyelés, a szakirodalom és a segédanyag segítségével. Minden gyakorlati alkalomra javasolt egy megfigyelési témát kiválasztani. A gyakorlati napra tervezett kérdéseket magukkal viszik a gyakorlatra.

3. A féléves tapasztalatairól a hallgató köteles egy **összefoglaló előadást** készíteni PPT formátumban, aminek bemutatása az összegző órán az oktató szervezésében a csoport, érdeklődő oktatók, gyakorló iskolai mentorpedagógusok előtt zajlik. Ennek a bemutatónak a minősége a félév végi értékelés része.

Az összegző beszámolót (PPT) a Moodle rendszerbe fel kell tölteni. Az előadás max. 10 diából álljon, és a következőket tartalmazza: a gyakorlati hely bemutatása, az megfigyelési szempontok bemutatása, önreflexiók (pl.: hogyan érezte magát, mit tanult a gyakorlat során, mik az előnyei melyek a határai a jelen gyakorlatnak, milyen szépségei, nehézségei vannak a pedagógusmunkának, melyek a legégetőbb pszichológiai kérdések, problémák stb.) Az összegző beszámolóban ajánlott a szakirodalomra való hivatkozás. A PPT előadás az irodalomjegyzékkel záruljon.

4. A jelenlétet a **jelenléti íven** (II. melléklet) a mentorpedagógus (tanító) aláírásával igazolja. A betegség miatt **elmaradt gyakorlatot** pótolni, a hiányzást igazolni kell. A gyakorlatszervező mentorpedagógussal kell önállóan egyeztetni a gyakorlat helyéről, idejéről. A gyakorló iskola lehetőségei végesek, nem köteles időt, helyet biztosítani a hallgató számára.

5. **A hospitálási naplót** a Moodle rendszerbe PDF formátumban feltöltik. A napló tartalmazza a megfigyelési jegyzőkönyvet (I. melléklet) a megfigyelési szempontok alapján kidolgozott beszámolót, igazolást. Fedőlap legyen (név, szak, tagozat, kurzus neve, oktató, megfigyelés címe)! Hivatkozzanak a szakirodalomra a megfigyelési kérdések kifejtésénél! A file nevében benne legyen a nevük és a tantárgy neve (pl. pszimegfigy_FodorErzsi.pdf).

- **Megszerzett ismeretek értékelési módja:**

A féléves eredmény a záró órán kerül megállapításra, a gyakorlati jegyet Neptunba a gyakorlatvezető egyetemi oktató írja be.

A teljesítmény mérése a hallgatók által kidolgozott **megfigyelési jegyzőkönyvek, a megfigyelési szempontok alapján kidolgozott beszámolók és az összegző előadás minősítésével** történik.

- **A hallgatók megjelenésére, magatartására vonatkozó elvárások**

- A hallgató köteles a foglalkozás/tanóra előtt a kijelölt teremben megjelenni, késéssel a pedagógiai munkát nem zavarhatja.
- Az iskolában általános követelmény a házirendnek, pedagógusokkal szembeni elvárásoknak megfelelő megjelenés, öltözködés és viselkedés.
- A hallgató a megfigyelés alatt maradjon háttérben, ne zavarja a foglalkozást, a tanórát!
- Ha a hallgató megjelenése és viselkedése nem az előírásoknak megfelelő, a gyakorlati napon nem vehet részt, illetve eltanácsolása szükséges.

- **Határidők:**

Hospitálási napló és az előadás feltöltésének határideje a Moodle rendszerbe: **Nappali tagozaton: 2026.02.28.**

Kötelező irodalom:

- A gyakorló iskola pedagógiai programja
- N. Kollár Katalin – Szabó Éva (szerk.). (2017). *Pedagógusok pszichológiai kézikönyve, I-III.* Osiris Kiadó, Budapest.
- Mészáros Aranka (szerk.) (2002). *Az iskola szociálpszichológiai jelenségvilága.* ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.

Ajánlott irodalom:

- Atkinson & Hilgard (2005). *Pszichológia.* Osiris Kiadó, Budapest.
- Düll Andrea (2010). *Környezetpszichológia alapkérdései.* L'Harmattan Kiadó, Budapest.
- N. Kollár Katalin – Szabó Éva (szerk.). (2004). *Pszichológia pedagógusoknak.* Osiris Kiadó, Budapest.
- NAT; Kerettanterv

A kurzust teljesítését segítő (kötelező / ajánlott) digitális tananyagok:

Segédanyag a Pszichológiai megfigyeléshez (PPT)

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Kissné dr. Gombos Katalin PhD,
egyetemi docens

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k) (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Kissné dr.
Gombos Katalin PhD, egyetemi docens

Tantárgy neve: Szakmai gyakorlat 2. (Pszichológiai megfigyelés)	Kreditértéke: 3
Tantárgy kódja: THE_00227_L_3_G	
A tantárgy besorolása: kötelező vagy választható	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege (kredit%) - gyakorlat: 100% „képzési karaktere”: kiegyensúlyozott	
A tanóra típusa: ea. / szem. / gyak. / konz. és óraszám: 30 óra/ 6 ó Rákóczi+ 24 ó választott iskolában az adott félévben	
A tantárgy tantervi helye: 2. félév	
A számonkérés módja: aláírás + kollokvium/ aláírás + gyakorlati jegy	
Előtanulmányi feltételek:	
Tantárgyleírás:	
Oktatási cél: Közvetlen tapasztalatszerzés az osztály egészéről pszichológiai szempontok alapján. Az iskolai környezet, a tanuló és a tanár kapcsolatának, egymásra hatásának megfigyelése, megismerése. Kialakítandó / fejlesztendő kompetenciák: <u>Tudás:</u> Pedagógiai szociálpszichológiai ismeretek birtokába jut a hallgató. <u>Képesség:</u> Képes a pedagógiai pszichológiai szempontok, csoportdinamikai folyamatok felismerésére, és a tanulói megismerésére. Felismeri a tanulói közösségekben rejlő pszichológiai alapokon nyugvó lehetőségeket, az egyének közötti különbségeket. <u>Attitűd:</u> Attitűdváltozást eredményezhet a magatartásproblémák mögött álló pszichológiai motívumok felismerése. Kialakul az elfogadó attitűd a más és különleges bánásmódot igénylő gyermekek iránt. <u>Autonómia és felelősség:</u> Önálló pszichológiai észrevételekre képes. Kialakul a felelősségérzete az osztály tanulói beillesztése, a csoportkohézió növelése, a más és kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iránt. Az oktatás tartalma és tervezett ütemezése: LEVELEZŐ TAGOZATON Egyéni gyakorlat Helye: Szabadon választott külső gyakorlati helyen (a hospitálás történhet tanítási órán, szünetekben, napköziben, értekezleteken, ünnepségeken)	

Ideje: 26 óra egyéni beosztás alapján

Csoportos gyakorlat

Csoportos gyakorlat időpontja: 2026. febr. 27., márc. 6., márc. 13. (3 csoportban)

Csoportos gyakorlat helye: Sárospataki II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola

A gyakorlat iskolai szervezője: Jaskóné Jeszenszki Mária

Az oktatás tartalma és megfigyelési szempontok:

III. A KÖRNYEZET

Iskola épülete, a tárgyi környezet hatásai a tanulókra, tanításra; környezetpszichológiai szempontok

- Milyen benyomása, érzése van az iskolaépület külsejének és környezetének (helység, városrész, utca, udvar) megfigyelése alapján, milyen hatása lehet a külső térnek a gyerekekre?
- Megfigyelése alapján írja le, milyen előnyei, hátrányai vannak az épület belső tereinek! Melyik az iskola legszebb vagy legkellemesebb belső része, miért? Melyik az iskolának az a része (helyiség, térrész), ahol nem szívesen tartózkodnak a gyerekek, miért?
- Milyen az osztályterem hangulata? Milyen berendezési tárgyak vannak az osztályteremben, milyen színek uralkodnak, ezeknek milyen hatása van? A gyerekek munkái helyet kapnak-e a teremben?
- Viselkedési szabályok, házirend, kifüggesztett értékelés van-e az osztályteremben, hol, milyen formában, milyen hatással van a gyerekekre?

IV. A TANULÓ

Az osztály tanulójának életkori sajátosságai

- Írja le saját szavaival, milyen életkori sajátosságokat figyelt meg az osztály tanulójánál! Milyen tulajdonságok azok, amelyek az osztály minden tanulója igazak, és megkülönböztethetők más korosztálytól?

A tanulók közti különbségek

- Figyelje meg, hogy vannak-e különleges viselkedésű vagy érdekes külsejű tanulók az osztályban! Miben mások ők? Milyen a „más” tanuló(k) viszonya a többi tanulóval, pedagógusokkal? Milyen az osztály viszonyulása ehhez (ezekhez) a tanuló(k)hoz? Milyen benyomásai vannak Önnek a „más” tanulóval kapcsolatosan?
- Milyen pszichológiai különbségeket figyelt meg a tanulók között (ismeretek, képességek, attitűdök, értékek, motiváció, stb.)? Miben látja a különbségek kialakulásának okát?
- Érdeklődjön az osztálytanítótól, hogy milyen az osztályában a különleges bánásmódot igénylő tanulók (HH, HHH, SNI, BTM) százalékos aránya vagy száma. Figyelje meg, milyen a különleges bánásmódot igénylő gyermekeknek a viszonya az iskolához, a tanuláshoz, az osztályhoz, a tanítóhoz és fordítva! Figyelje meg, milyen nehézségek adódnak a különleges bánásmódot igénylő gyermekek számára, hogyan segíti őket az iskola, az osztálytanító vagy más!
- Milyen magatartásproblémákat tapasztalt gyakorlata során? Hogyan kezeli ezeket a tanító? Milyen megoldási módokat tapasztalt?

VI. A TANÍTÓ

A pedagógus egyénisége: vezetési stílus, nevelési attitűd

Milyen hatása van a megfigyelt tanító, tanítók vezetési stílusának és nevelési attitűdjének az osztály hangulatára, munkakedvére, tanulására? Jegyezzen le megfigyelt konkrétumokat, és foglalja össze megfigyeléseit.

Tanuló-tanító kapcsolat

- Fejtse ki, hogy milyennek találta az osztály és az osztálytanító viszonyát! (barátságos, távolságtartó, konfliktusos, stb.) Minek köszönhető a kapcsolat minősége a megfigyelt osztályban

VII. AZ OSZTÁLY

Az osztály légköre, ennek meghatározói

- Milyen az osztály légköre, általános hangulata? Mi az, ami meghatározza a hangulatot, hogyan? (tanári személyiség, osztály, tanulói egyéniség, környezet, taneszközök, munkaformák, stb.)

Az osztály, mint csoport. Az osztály szerkezete

- Jellemezze az osztály szerkezetét (kiscsoportok, klikkek, párok, magányosok száma, összetétele)! Milyen pozitív és negatív pszichológiai hatások erednek a szerkezeti jellemzőkből?
- Milyen tanulói szerepek fordulnak elő az osztályban (vezér, stréber, bohóc)? Hogyan alakulnak ki a szerepek? Milyen konkrétumokat tapasztalt a mai gyakorlaton?
- Kik a vezető egyéniségek? Mit gondol, hogyan váltak ezek a tanulók vezetővé? Ma milyen konkrét megnyilvánulásait tapasztalta?
- Milyen csoportnormákat fedez fel az osztályban? Mi az oka a kialakulásuknak? Az egyes normák milyen konkrétumait fedezte fel ma?

Konfliktusok az osztályban

- Írja le milyen konfliktusok fordultak elő gyakorlata során az osztályban? Mi a kiváltó oka ezeknek a konfliktusoknak és hogyan sikerül megoldani a konfliktust?

A kurzus teljesítésének a feltételei, évközi tanulmányi követelmények:

4. **A hallgatók a szakmai gyakorlatokon hospitálnak, pszichopedagógiai szempontok alapján megfigyeléseket végeznek.**
5. **A megfigyeléseikről (1) folyamatosan megfigyelési jegyzőkönyvet vezetnek, (2), a megfigyelési kérdések alapján beszámolót írnak, (3) és a gyakorlat végén a tapasztalataikról egy összegző előadást tartanak, előadásukat a Moodle rendszerbe feltöltik.**
6. **A hallgatók az elkészített dokumentumokat (1) (2) (3) a hospitálási naplóban (5) összefoglalják fedőlappal, igazolásokkal (4) együtt egy PDF file-ban a Moodle rendszerbe feltöltik.**

1. A gyakorlat során a hallgatók folyamatosan vezetik a megadott sablon alapján (I. melléklet) a **megfigyelési jegyzőkönyvet**. A sablon előre kinyomtatható, illetve ajánlott az első félévben megkezdett gyakorlati hospitálási füzetükbe, naplójukba jegyzetelni. Az olvasható, rendezett kézírásos megfigyelési jegyzőkönyvet beszkennehetnek, vagy digitálisan is elkészíthetik. Ha az osztálytanító vagy mentorpedagógus meg szeretné tekinteni a megfigyelési jegyzőkönyvet, akkor a gyakorlati nap végén adják át neki ellenőrzésre.

2. A megfigyelést öt pszichopedagógiai kérdéskör mentén végzik. A témákhoz rendelt **megfigyelési kérdések** (III. melléklet) alapján végzik a hospitálást. A kérdéseket **beszámolóban** fejtik ki az önálló megfigyelés, a szakirodalom és a segédanyag segítségével. Minden gyakorlati alkalomra javasolt egy megfigyelési témát kiválasztani. A gyakorlati napra tervezett kérdéseket magukkal viszik a gyakorlatra.

3. A féléves tapasztalatairól a hallgató köteles egy **összefoglaló előadást** készíteni PPT formátumban, aminek bemutatása az összegző órán az oktató szervezésében a csoport, érdeklődő oktatók, gyakorló iskolai mentorpedagógusok előtt zajlik. Ennek a bemutatónak a minősége a félév végi értékelés része.

Az összegző beszámolót (PPT) a Moodle rendszerbe fel kell tölteni. Az előadás max. 10 diából álljon, és a következőket tartalmazza: a gyakorlati hely bemutatása, az megfigyelési szempontok bemutatása, önreflexiók (pl.: hogyan érezte magát, mit tanult a gyakorlat során, mik az előnyei melyek a határai a jelen gyakorlatnak, milyen szépségei, nehézségei vannak a pedagógusmunkának, melyek a legégetőbb pszichológiai kérdések, problémák stb.) Az összegző beszámolóban ajánlott a szakirodalomra való hivatkozás. A PPT előadás az irodalomjegyzékkel záruljon.

4. A jelenléte a **jelenléti íven** (II. melléklet) a mentorpedagógus (tanító) aláírásával igazolja. A betegség miatt **elmaradt gyakorlatot** pótolni, a hiányzást igazolni kell. A gyakorlatszervező mentorpedagógussal kell önállóan egyeztetni a gyakorlat helyéről, idejéről. A gyakorló iskola lehetőségei végesek, nem köteles időt, helyet biztosítani a hallgató számára.
5. A **hospitálási naplót** a Moodle rendszerbe PDF formátumban feltöltik. A napló tartalmazza a megfigyelési jegyzőkönyvet (I. melléklet) a megfigyelési szempontok alapján kidolgozott beszámolót, igazolást. Fedőlap legyen (név, szak, tagozat, kurzus neve, oktató, megfigyelés címe)! Hivatkozzanak a szakirodalomra a megfigyelési kérdések kifejtésénél! A file nevében benne legyen a nevük és a tantárgy neve (pl. pszimegfigy_FodorErzsi.pdf).

- **Megszerzett ismeretek értékelési módja:**

A féléves eredmény a záró órán kerül megállapításra, a gyakorlati jegyet NEPTUN-ba a gyakorlatvezető egyetemi oktató írja be.

A teljesítmény mérése a hallgatók által kidolgozott **megfigyelési jegyzőkönyvek, a megfigyelési szempontok alapján kidolgozott beszámolók és az összegző előadás minősítésével** történik.

- **Határidők** (a dokumentumok Moodle felületre való feltöltésének határideje):

A befogadási nyilatkozat: **2025. 02. 21.**

Hospitálási napló (PDF), előadás (PPT): **2026.05.17.**

- **A hallgatók megjelenésére, magatartására vonatkozó elvárások**

- A hallgató köteles a foglalkozás/tanóra előtt a kijelölt teremben megjelenni, késéssel a pedagógiai munkát nem zavarhatja.
- Az iskolában általános követelmény a házirendnek, pedagógusokkal szembeni elvárásoknak megfelelő megjelenés, öltözködés és viselkedés.
- A hallgató a megfigyelés alatt maradjon háttérben, ne zavarja a foglalkozást, a tanórát!
- Ha a hallgató megjelenése és viselkedése nem az előírásoknak megfelelő, a gyakorlati napon nem vehet részt, illetve eltanácsolása szükséges.

Kötelező irodalom:

- A gyakorló iskola pedagógiai programja
- N. Kollár Katalin – Szabó Éva (szerk.). (2017). *Pedagógusok pszichológiai kézikönyve, I-III.* Osiris Kiadó, Budapest.
- Mészáros Aranka (szerk.) (2002). *Az iskola szociálpszichológiai jelenségvilága.* ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.

Ajánlott irodalom:

- Atkinson & Hilgard (2005). *Pszichológia.* Osiris Kiadó, Budapest.
- Düll Andrea (2010). *Környezetpszichológia alapkérdései.* L'Harmattan Kiadó, Budapest.
- N. Kollár Katalin – Szabó Éva (szerk.). (2004). *Pszichológia pedagógusoknak.* Osiris Kiadó, Budapest.
- NAT; Kerettanterv

A kurzust teljesítését segítő (kötelező / ajánlott) digitális tananyagok:

Segédanyag a Pszichológiai megfigyeléshez (PPT)

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Kissné dr. Gombos Katalin PhD, egyetemi docens

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k) (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Kissné dr. Gombos Katalin PhD, egyetemi docens

II. MELLÉKLET: MEGFIGYELÉSI JEGYZŐKÖNYV

Tanegység: Szakmai gyakorlat 2. (Pszichológiai megfigyelés)

Készítette (név, neptunkód):

Megfigyelés helye (iskola neve):

Ideje:

Osztály:

Osztálytanító(k):

Tantárgy(ak):

Idő	Az óra/foglalkozás menete, feladatok	Pszichológiai észrevételek
	Tanulói, tanári tevékenységek	(A napi megfigyelési kérdéseknek megfelelő megjegyzések is!)

II. MELLÉKLET: JELENLÉTI ÖSSZESÍTŐ

TANTÁRGY: SZAKMAI GYAKORLAT 2.

A csoportvezető hallgató viszi a jelenléti összesítőt a gyakorlatokra, az egyéni gyakorlaton megkéri a gyakorlatvezető mentorpedagógust, hogy a jelenlétet aláírásával igazolja.

sorszám	A hallgató neve	Jelenlét				
		1. dátum:	2. dátum:	3. dátum:	4. dátum:	5. dátum:
1.						
2.						
3.						
4.						
5.						
6.						

III. MELLÉKLET: NYOMTATHATÓ MEGFIGYELÉSI SZEMPONTSOR

A megfigyelési szempontokat minden alkalommal vigye magával a gyakorlatra!

I. A KÖRNYEZET

Iskola épülete, a tárgyi környezet hatásai a tanulókra, tanításra; környezetpszichológiai szempontok

- Milyen benyomása, érzése van az iskolaépület külsejének és környezetének (helység, városrész, utca, udvar) megfigyelése alapján, milyen hatása lehet a külső térnek a gyerekekre?
- Megfigyelése alapján írja le, milyen előnyei, hátrányai vannak az épület belső tereinek! Melyik az iskola legszebb vagy legkellemesebb belső része, miért? Melyik az iskolának az a része (helyiség, térrész), ahol nem szívesen tartózkodnak a gyerekek, miért?
- Milyen az osztályterem hangulata? Milyen berendezési tárgyak vannak az osztályteremben, milyen színek uralkodnak, ezeknek milyen hatása van? A gyerekek munkái helyet kapnak-e a teremben?
- Viselkedési szabályok, házirend, kifüggesztett értékelés van-e az osztályteremben, hol, milyen formában, milyen hatással van a gyerekekre?

II. A TANULÓ

Az osztály tanulóinak életkori sajátosságai

- Írja le saját szavaival, milyen életkori sajátosságokat figyelt meg az osztály tanulóinál! Milyen tulajdonságok azok, amelyek az osztály minden tanulójára igazak, és megkülönböztethetők más korosztálytól?

A tanulók közti különbségek

- Figyelje meg, hogy vannak-e különleges viselkedésű vagy érdekes külsejű tanulók az osztályban! Miben mások ők? Milyen a „más” tanuló(k) viszonya a többi tanulóval, pedagógusokkal? Milyen az osztály viszonyulása ehhez (ezekhez) a tanuló(k)hoz? Milyen benyomásai vannak Önnek a „más” tanulóval kapcsolatosan?
- Milyen pszichológiai különbségeket figyelt meg a tanulók között (ismeretek, képességek, attitűdök, értékek, motiváció, stb.)? Miben látja a különbségek kialakulásának okát?
- Érdeklődjön az osztálytanítótól, hogy milyen az osztályában a különleges bánásmódot igénylő tanulók (HH, HHH, SNI, BTM) százalékos aránya vagy száma. Figyelje meg, milyen a különleges bánásmódot igénylő gyermekeknek a viszonya az iskolához, a tanuláshoz, az osztályhoz, a tanítóhoz és fordítva! Figyelje meg, milyen nehézségek adódnak a különleges bánásmódot igénylő gyermekek számára, hogyan segíti őket az iskola, az osztálytanító vagy más!
- Milyen magatartásproblémákat tapasztalt gyakorlata során? Hogyan kezeli ezeket a tanító? Milyen megoldási módokat tapasztalt?

III. A TANÍTÓ

A pedagógus egyénisége: vezetési stílus, nevelési attitűd

- I. Milyen hatása van a megfigyelt tanító, tanítók vezetési stílusának és nevelési attitűdjének az osztály hangulatára, munkakedvére, tanulására? Jegyezzen le megfigyelt konkrétumokat, és foglalja össze meglátásait.

IV. TANULÓ-TANÍTÓ KAPCSOLAT

- II. Fejtse ki, hogy milyennek találta az osztály és az osztálytanító viszonyát! (barátságos, távolságtartó, konfliktusos, stb.) Minek köszönhető a kapcsolat minősége a megfigyelt osztályban?

V. AZ OSZTÁLY

Az osztály légköre, ennek meghatározói

VIII. Milyen az osztály légköre, általános hangulata? Mi az, ami meghatározza a hangulatot, hogyan? (tanári személyiség, osztály, tanulói egyéniség, környezet, taneszközök, munkaformák, stb.)

Az osztály, mint csoport. Az osztály szerkezete

- Jellemezze az osztály szerkezetét (kiscsoportok, klikkek, párok, magányosok száma, összetétele)! Milyen pozitív és negatív pszichológiai hatások erednek a szerkezeti jellemzőkből?
- Milyen tanulói szerepek fordulnak elő az osztályban (vezér, stréber, bohóc)? Hogyan alakulnak ki a szerepek? Milyen konkrétumokat tapasztalt a mai gyakorlaton?
- Kik a vezető egyéniségek? Mit gondol, hogyan váltak ezek a tanulók vezetővé? Ma milyen konkrét megnyilvánulásait tapasztalta?
- Milyen csoportnormákat fedez fel az osztályban? Mi az oka a kialakulásuknak? Az egyes normák milyen konkrétumait fedezte fel ma?

Konfliktusok az osztályban

- Írja le milyen konfliktusok fordultak elő gyakorlata során az osztályban? Mi a kiváltó oka ezeknek a konfliktusoknak és hogyan sikerül megoldani a konfliktust?

TOKAJ-HEGYALJA EGYETEM
3950 Sárospatak, Eötvös út 7.
Tel.: +36 47 513-000
E-mail: titkarsag@unithe.hu
Web: <https://www.unithe.hu/>

FELKÉRÉS

....., intézményvezető

..... (iskola)

Tisztelt Intézményvezető Úr/Asszony!

Azzal a kéressel fordulunk Önhöz, szíveskedjék lehetővé tenni, hogy(név), a Tokaj-Hegyalja Egyetem éves Tanító, BA szakos, levelező tagozatos hallgatója a **Szakmai gyakorlat 2. (Pszichológiai megfigyelés)** kurzusát óraszámában az Önök intézményében teljesíthesse.

Segítő támogatását előre is köszönjük.

Sárospatak, 20

Tisztelettel:

Dr. Toma Kornélia
Intézetigazgat

TOKAJ-HEGYALJA EGYETEM
3950 Sárospatak, Eötvös út 7.
Tel.: +36 47 513-000
E-mail: titkarsag@unithe.hu
Web: <https://www.unithe.hu/>

Befogadó nyilatkozat

Fogadó intézmény neve és címe

.....
.....

Hozzájárulok, hogy az alább megjelölt. „Tanító” BA szakos, levelező tagozatos hallgató intézményünkben a Szakmai gyakorlat (Pszichológiai megfigyelés) kurzustórában teljesítse.

A hallgató neve:.....

Évfolyam, szak:.....

.....
dátum

.....
Intézményvezető